

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԱԿԱՆ

Մայիս 28-ին, Ավիերոնի մէջ մեռաւ Լուի լը Գառտոնէլ, Փրանսացի բանաստեղծ քահանան 74 տարեկան հասակին: — Ուշ հագած էր կրօնաւորի կնիքովը, Բարիդի մէջ ամբողջովին անցընելով զերջ գրական երիտասարդութիւն մը, և, ինչպէս Այլէր Սամէն, ինք ևս մին լինելով անոնցմէ, որոնք յետոյ պիտի ճանչցուէին իբրեւ «սէմպլիխտ հոյլը», այդ ատենէն անկա ցոյց տուած էր ընթացողական խոր զգացողութիւն մը և հազուադէպ ընդունակութիւն մը՝ զտնելու իրերու ներքին խորուրդը հզօր ի յայտ բերող պատկերներ: Գրած է բազմաթիւ թերթերու և հանդէսներու մէջ, Յետոյ հրատարակեց «Բերուած», Գառմինս Սուրա և Հոգնսէն Արիօ երեք հատորները: Գ. Էմիլ Ռիբերի զամբանականէն կը գնենք հետեւեալ հատուածը, առնելով զայն Լէ Նուվէլլ Լիթերէոէն, իբրեւ զեղեցկագոյն ներկայացում իր հոգւոյն և . . . Մանը իրեն համար չէր ըստկումներու այն գլխոյն», որուն մասին կը խօսի Գոսիէ, որ սակայն իրեն սիրելի էր ուրիշ պատճառներով, այլ այն ճշոր մեր մահը», այն՝ որ իր ներողամիտ մասներովը իրենց վերջին օրէնքը, որուն պէտք էր համարձեցնուի զանոնք որ արժանացած են անոր, իրենց տառապանքներովը և Աստուծոյ տաքցուած և ընդունուած պաշտօնին մը իրենց հաւատարմութեամբը: Այդ պաշտօնը, իրեն համար, պաշտօնն էր բանաստեղծին. բանաստեղծին, որ ոչ թէ այն է ինչ որ ամէնքս կը փորձուինք երբեմն ըլլալ՝ շարեւով զայնակաւոր բառեր, քաղցրահնչիւն յանգիւր, շողշողուն պատկերներ, յաջողակ տողեր, այլ այն՝ որ մեկնիչն է խորհուրդին, թէ՛ Որփէսի և թէ՛ Քրիստոսի աշակերտ՝ որ աշխարհի կը բերէ հինաւորաց իմաստութեան և աւետարանական լոսմոյ յիմարութեան կրկնակ այն բարեքը, որուն պէտք է ունի ան աւելի քան երբեք. այս, բանաստեղծին՝ որ չի բաւականանար բանաստեղծ ըլլալով՝ իր տաղերը գրած պահուն միայն, այլ որ բանաստեղծ է իր գոյութեան բոլոր պարագաներուն, հոգեկան կեանքի օրինակը տալու համար աշխարհի մէջ, ինչպէս քահանան, որ քահանայ կը մնայ միշտ, ո՛ր որ ալ լինի և ի՛նչ որ ալ ընէ. բանաստեղծին վերջապէս՝ որ իր կոյուսմին կը զուէն ամէն նիւթական շահ, ամէն մարդկային պատիւ, ու նոյն իսկ ամէն գրական փառք: Կը գնենք հոս իր վերջին թերթուածներէն երկուքը, Փրանսական նոյն գրական հանգէսէն առնուած:

ԳԻՇԵՐ ՍՈՒՐԲ ԳԻՐՔԻՆ ՎՐԱՅ

Մեմաւոր սոսկումին մէջ բլուրն է մըթնած,
Ու բմութիւնը կարծես հագած է գեղ մը թուխ.
Լուսինը, շողարձակ եւ անեղ խորհուրդով,
Այս իրկուն Աստադի դէմքն իր չի ցուցնէր:

Զեղ պչեք, բայց, ուրիշ աստեղերէ ուղղրած
Դէպ աշխարհս հին, մարդուն այս կայանն անցաւոր,
Շողիւններ, շողիւններ, կեղծանքի եւ խորունկ,
Կը վրժման անդորրին մէջ նրսեմ եթերին:

Միմակ եմ ես. ու ճագս երկու բոց ունի լոյկ.
Բամ մը կայ օդին մէջ, այդ սոսկումը կը զգամ.
Մարդկութեանքս անձուկ սահմանները կարծես
Կը ջընջուին. ու պիտի տեսնեմ ես փառեղ, Տէր:

Սուրբ Գրքին կը դառնան մասներուս Տակ թերթերն.
Կը ծըփայ բոյրն անա ենգադդի այգիին...
Նաւարով արեւեցած են մարդերն այսօրուան.
Վերուղենք, օ՛ն, զանոնք դէպ յաւերժ միջօրէն:

Կը յածին բոյորսիքս անեսա էոյթներ.
Ասուած, հեղ կը կանչեմ իմ հրանուս թոճերովս.
Տո՛ւր ինծի, արովքներու պարերուն երբ հայիմ,
Ցայգերու շրջանոնքն այն՝ զորս ունէր Սողոմոն:

Ա՛խ, ինձ ի՞նչ կը բերես, հարսն իմ, ո՛վ Զգաստութիւն.
Ծանրացած են վրասս վերյուճերն ու քախիծն.
Ըմբոխեալ տո՛ւր ինծի, երկնային տիրուհիս,
Գեղըդ քու գեղերկեայ ու քու սուրբ իսկոյթներն:

Ինծի ցո՛յց տուր յաւերժ ծագումներն էակաց,
Շրջանները, Բանէն ժայթքած՝ մէկ խոյանքով.
Յորդառաս բազմացումը նախնեաց անհամար՝
Անսահման Եւային՝ Ադամին կողերէն:

Միանա՛մ հոգիովս՝ Եդովմեան կէս գիւեր
Գնացնուն մէջ թեւամբարձ մահապետ հիններուն,
Ու հրեղէն Տապանին տուրն ես ալ նետելիմ
Մովսէսի, ու ձեռքին Տակ ապրող իր ազգին:

Փայլակէ պըսակով խառնուի՛մ մըրիկին
Թաբորի նախասուրբ Սինային անաւոր.
Հոգեմայլքն Ասուծոյս, ի՛մ առջեւ ինկիր դուն
Դաւիթին վրայ, մէջտեղը ոսկի նրագներուն:

Ու ըսէ՛ դուն ինծի, ո՛հ, ինչ որ ժողովողն,
Այդ իշխանն անդորրին, խորագոյնքս դրոմեց
Բոցեղէն պատգամի այն երգին մէջ ըզգաս,
Ուր իր աչքն աղանուոյ՝ կը գրկէր ապագան:

LOUIS LE CARDONNEL

Ա Ղ Օ Թ Ք

Ամէն որ քիչ մ'աւելի, Աստուած իմ, թո՛ղ ես ինձմէ
Պարսպըմ որ կ'արեմաս մէջըս բազմիլ դուն լըբիւ :
Մըսի՛ր իմ մէջըս, Տէ՛ր, ա՛վ նըմարտութիւն վեհագոյն,
Որ մի միայն կը սիրուիս անվերջ, առանց յափառմի :

Պասարագիւն, այս առտու, ընդունեցի զֆեզ, այո՛,
Դողողոջ ձայնովըս իմ այս՝ նուիրագործումըդ ըրի .
Երթամ հիմայ, օրհնելով երիտասարդ սերունդներն,
Աչքես յըստակ, ու մաքուր նակտով, վընիս, թեթեւցած :

Հոգիներուն թող ըլլայ ոյժ՝ ամէն ինչ որ կ'ըսեմ .
Անոնք չունին ա՛լ հըրճուանք, այլ եւս անոնք չունին սէր .
Փըյած է նով մը ցըրտին՝ բոցերուն վրայ հիմաւուրց :
Կը թափառինք գիւեքին մէջ . եւ սակայն լոյս ես դուն :

Անցած ասեմըս անոնք լուսաւորուին պիտ' յոյսով,
Ըզգալով զիս եռանդով՝ խաղաղութեամբ եւրս լի .
Քայլես իրենց առաջնորդ պիտի ըլլամ, եթէ զգաս
Պանես զիս. Տէր, պահպանէ՛, ա՛խ, զիս ինծի դէմ յաւէս :

Եղի՛ր ինծի, կռիւին մէջ, պաշտպանութիւն ապահով .
Պանէ՛ իմ մէջըս անեւջ, շարունակ լոյսս ու կըրակս :
— Բայց կը լըսեմ ապագան, որ մանկութեան մէջ կ'երգէ .
Ես Աստուծոյ ուստերուն ու դուստերուն մէջ կ'երթամ :

LOUIS LE CARDONNEL

Ահեանքին մէջ մէն մի քայլափոխ հեռապատկեր մ'է, որ մեզի համար կը բաց-
ուի մարդկութեան սիրտին մէջ : Ապրիլը հասկնալ է . և հասկնալը ոչ միայն ներողամիտ
ըլլալ է, այլ նաեւ սիրել : Այդ սէրը, սակայն, չտարամերժեւր ոչ յստակատեսութիւնը
և ոչ բարեոքելու և ձեւափոխելու ջանքը : Ընդհակառակն, ճշմարտապէս գործօն սէրը
ամէն բանէ առաջ պէտք է ըլլայ լաւափոխութեան և յառաջդիմութեան փափաք մը :
Էական մը՝ հաւատարիք մը սիրելը զանոնք բարձրացնել ջանալ է :

ԿէժԹԷ